

Stabukken som snudde Legeforeningen

– Hør her hva Legeforeningen mener: «Tiden er moden for et felles fremstøt for å rette oppmerksomheten mot riktig diagnose og behandling av tyreoidalidelser.»

Per Egil Hegge refererer konklusjonen som han og andre eksperter på lidelser i skjoldkirtelen trakk etter et møte i Legeforeningen nylig. Temaet var hva som kan gjøres for å oppdatere leger om slike sykdommer.

Sylskarp refs

– Legeforeningen har snudd! I 1994 hevdet foreningen at informasjon til leger om hypothyreose var unødvendig, i 2001 er man på glid. Min sagnomsuste beskjedenhet forbyr meg imidlertid å antyde noe om årsaken, ironiserer Per Egil Hegge.

Fra en stripete sofa på en av Oslos kafeer tilstår han at det neppe har skadet selvtilliten at hans høylytte kamp for pasienter med hypothyreose omsider har ført til bevegelse i Legenes hus. Dagen før var samme sofa åsted for et seiersintervju med Dagsavisen. Joda, mediene kjenner sin besøkelsestid når en sylskarp penn som Heggens spidder nålevende, avdøde, anonyme og navngitte leger for medisinsk og medmenneskelig udugelighet og trangsyn (1).

Aftenposten-redaktøren holder en rask miniforesning om sykdommen som rammet hans kone i 1984. – Da vi begynte legevandringen, ble hypothyreose sett på som en uvanlig, ufarlig og ukomplisert lidelse. Sannheten er tvert imot at hypothyreose er en vanlig, farlig og komplisert sykdom. Symptombildet varierer fra person til person, og endrer seg både med årstidene og gjennom livsfasene, doserer Hegge.

Han mener at mange leger preges av en «sånn er det bare»-holdning istedenfor å spørre «kan det være noe annet?». – De har for dårlig trening i å sette sammen symptomkomplekser når det er diskrepans mellom klinikk og laboratoriesvar. I slike tilfeller må legen legge seg følgende på sinne: Pasientens opplevelse og beretning er alltid sann, men den trenger legens fortolkning, sier han, og gir Robert Coles som er professor i psykiatri ved Harvard-universitetet, æren for utsagnet (2).

Tause leger har ansvar

Da ektefellen ble syk, begynte Per Egil Hegge med journalistisk grundighet å grave frem kunnskap om lidelser i skjoldkirtelen. Problemet var at han ikke var medisiner, bare en skarve pårørende, og at kunnskapen hans således hadde null verdi for dem som satt med fasiten og medisinsk professortittel.

Som 15-åring besluttet Per Egil Hegge at han aldri skulle bli lege. – Jeg kom frem til at jeg var altfor uhøflig og utålmodig, sier han. Foto N. Husom

Et annet problem var hans pågående og provoserende form i skrift og tale. Betegnelsen «arrogante leger» lå lett på Heggens tunge da muren av medisinsk uvilje var på sitt mest massive omkring 1990.

– Jeg skjønner at jeg provoserte mange, fordi karakteristikken også rammet ikke-arrogante leger som følte seg uthengt. Mitt poeng er imidlertid at denne gruppen hadde et etisk ansvar for at ingenting skjedde, fordi de aldri tok opp kampen mot dem som kjempet mot meg, hevder Hegge. – Jeg er blitt fortalt at endokrinologer har hvisket i krokene om hvor uheldige de var som rakte borti en pasient som var gift med en stabukk som meg, med lett adgang til pressen.

Familien Hegge ønsket først ikke offentlighet rundt sitt forstemmende møte med norsk helsevesen i 1980-årene. – Men da jeg ble møtt med bestialsk uhøflighet fra leger som følte seg truet, måtte også jeg spa møkk, sier han.

Systemfeil

– Ikke ved noen korsvei i min kones sykehistorie har det vært tatt riktige avgjørelser. 15 år med gale slutninger kan ikke være enkeltheter. Da snakker vi om systemfeil, fastslår Hegge.

I 1990 innklaget han tre professorer ved Universitetet i Oslo til Helsedirektoratet for mangelfull og feilaktig undervisning i endokrinologi. Klagen ble sendt frem og tilbake mellom ulike instanser i lang tid, men den ble aldri behandlet. Hegge gir daværende helsedirektør Torbjørn Morks behandling av saken det glatte lag, og hevder at mye tid, krefter og lidelse kunne vært spart dersom håndteringen hadde vært annerledes. Han er likevel fornøyd med at slitet er kronet med

større oppmerksomhet mot lidelser i skjoldkirtelen, og at dagens medisinstudenter får tilfredsstillende undervisning i endokrinologi ved alle studiestedene.

– Det er de 10–15 årgangene av leger som var så uheldig å bli uteksaminert fra midten av 1960-årene til midt i 1970-årene som trenger kunnskap. Det er ennå ikke for sent å gi dem det, før de forsvinner ved naturlig avgang, håper Hegge.

I Legeforeningen tar man Heggens påstand om at han fikk foreningen til å snu, til etterretning, men visegeneralsekretær Hans Asbjørn Holm fastholder at foreningen har vært opptatt av diagnostiske fallgruver ved skjold-

kjertellidelser i mange år. Han medgir likevel at Heggens utrettelige kamp har bidratt til at slike sykdommer har fått større oppmerksomhet enn de ellers ville ha fått. Et konkret tiltak er å utarbeide en serie artikler om temaet som skal søkes publisert i Tidsskrift for Den norske lægeforening.

Utholdenhet og håndkle

Ifølge Per Egil Hegge får han i gjennomsnitt to brev i uken fra pasienter og leger som takker ham for innsatsen. Et og annet nidbrev forekommer naturligvis også. Nylig avfyrtte han et brev til en lege som raste over Hegge og alt hans ivesen, og Hegge avsluttet salven slik: «Det denne diskusjonen dreier seg om er om legeyrket skal være et reservat for folk som ennå ikke er kommet over at de ble preseterister for 40 år siden, eller om det skal være en yrkesgruppe som har til oppgave å vise omsorg.»

Per Egil Hegge angrer verken på brev eller kraftsalver: – Jeg ber ikke om unnskyldning for at jeg har engasjert meg i noe som er kommet andre til gode. Jeg trengte to ting: utholdenhet og håndkle til å tørke bort spyttklypsene fra arrogante leger før jeg kunne gå videre.

– Nina Husom, Tidsskriftet
nina.husom@legeforeningen.no

Litteratur

1. Hegge PE. Så må du ikke stille spørsmål! Oslo: Cappelen, 2000.
2. Coles R. The call of stories. Teaching and the moral imagination. Boston: Houghton Mifflin, 1989.